

Karta (sylabus) modułu/przedmiotu

Mechanika i Budowa Maszyn
(Nazwa kierunku studiów)

Studia I-go Stopnia

Przedmiot:	Maszyny technologiczne	Technological Machines
Rok: III	Semestr: V	
M 1 N 0 5 44-0_0		
Rodzaje zajęć i liczba godzin:	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Wykład		18
Ćwiczenia		
Laboratorium		9
Projekt		
Liczba punktów ECTS:		4

Cel przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z podstawami budowy i zasad działania obrabiarek do obróbki ubytkowej.
C2	Zapoznanie studentów z zasadami wykorzystania oprzyrządowania specjalnego.
C3	Zapoznanie studentów z podstawami obsługi obrabiarek sterowanych numerycznie, metodami programowania oraz ich trendami rozwojowymi.

Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

1	Posiada wiedzę w zakresie kształtowania elementów maszyn metodami obróbki ubytkowej.
2	Ma wiedzę w zakresie budowy narzędzi.
3	Potrafi dobrać właściwe metody kształtowania elementów maszyn, uwzględniając wymagania zawarte w dokumentacji technologicznej.

Efekty kształcenia

W zakresie wiedzy:	
EK1	Ma wiedzę w zakresie budowy obrabiarek do obróbki ubytkowej.
EK2	Ma wiedzę w zakresie doboru odpowiedniego oprzyrządowania rozszerzającego możliwości obróbkowe różnych typów obrabiarek.
EK3	Orientuje się w obecnym stanie i trendach rozwojowych obrabiarek oraz metod programowania obrabiarek CNC.
W zakresie umiejętności:	
EK4	Potrafi analizować dokumentację techniczno-ruchową z uwzględnieniem podstawowych zależności kinematycznych w obrabiarkach.
EK5	Potrafi wykonać podstawowe czynności obsługowe związane z obrabiarkami sterowanymi numerycznie
W zakresie kompetencji społecznych:	
EK6	Rozumie potrzebę ciągłego kształcenia się.

Treści programowe przedmiotu

Forma zajęć - wykłady		
	Treści programowe	Liczba godzin
W1	Wiadomości podstawowe: definicja obrabiarki, proces roboczy, kinematyka podstawowych procesów obróbki, układy napędowe obrabiarek:	2

	ogólne zasady budowy napędu ruchów głównych i posuwowych, wykresy $v=f(d)$ w skali proporcjonalnej.	
W2	Normalizacja prędkości obrotowych wrzecion obrabiarek, stopniowe skrzynki prędkości: przekładnie podstawowe skrzynek prędkości, wykresy strukturalne, wykresy przełożeń. Projektowanie skrzynek prędkości, dobór liczby zębów kół zębatach skrzynek prędkości.	2
W3	Budowa, przeznaczenie i eksploatacja obrabiarek o prostych ruchach kształtowania: tokarki, wiertarki, frezarki, wytaczarki, strugarki, dłutownice, przeciągarki, szlifierki.	2
W4	Wyposażenie specjalne frezarek: głowice stoły obrotowe, podzielnice jedno- i dwutarczowe, podział zwykły, podział złożony, podział na części, podział na kąty, wykorzystanie podzielnic do frezowania linii śrubowych, krzywek i podziału liniowego.	2
W5	Obrabiarki do obróbki kół zębatach. Budowa, przeznaczenie i eksploatacja frezarek obwiedniowych.	2
W6	Budowa obrabiarek sterowanych numerycznie: korpusy, połączenia przewodnicowe, istota budowy modułowej, napędy główne i napędy ruchu posuwowego, trendy rozwojowe.	2
W7	Frezarskie centra obróbkowe: klasyfikacja, cechy użytkowe, magazyny narzędziowe, wymiana i kodowanie narzędzi.	2
W8	Tokarskie centra obróbkowe: klasyfikacja, budowa, układy strukturalne.	2
W9	Metody programowania obrabiarek. Struktura programu sterującego, metodyka pracy podczas dialogowego programowania obrabiarek.	2
	Suma godzin:	18
Forma zajęć – laboratorium		
	Treści programowe	Liczba godzin
L1	Zajęcia wprowadzające: Szkolenie BHP, zasady zaliczenia przedmiotu, podział na podgrupy, harmonogram ćwiczeń.	1
L2	Analiza łańcucha napędu głównego tokarki kłowej uniwersalnej. Analiza schematu kinematycznego tokarki: obliczenie ilości stopni prędkości wrzeciona, ustalenie ilorazu ciągu ϕ . Wykres strukturalny i wykres przełożeń. Dobór prędkości wrzeciona na podstawie tabeli prędkości normalnych. Pomiary prędkości obrotowych wrzeciona obrabiarki.	2
L3	Badanie dokładności geometrycznej tokarki uniwersalnej: pomiar prostoliniowości prowadnic łoża suportu, pomiar równoległości prowadnic konika do przesuwu suportu, pomiar bicia kła wrzeciennika i środkującej powierzchni końcówki wrzeciona, pomiar bicia promieniowego	2

	wewnętrznego stożka wrzeczona, pomiar równoległości osi wrzeczona do przesuwu suportu, pomiar równoległości przesuwu tulei konika do przesuwu suportu, pomiar równoległości osi stożkowego otworu tulei konika do przesuwu suportu, pomiar równoległości linii kłów do prowadnic łoża.	
L4	Uzbrojenie magazynu pionowego frezarskiego centrum obróbkowego. Pomiar wartości korekcyjnych narzędzi.	2
L5	Uzbrojenie głowicy narzędziowej tokarskiego centrum obróbkowego. Pomiar wartości korekcyjnych narzędzi.	2
	Suma godzin:	9

Metody i środki dydaktyczne	
1	Wykład z prezentacją multimedialną.
2	Rozwiązywanie zadań.
3	Metoda praktyczna oparta na obserwacji.
4	Metoda aktywizująca z praktycznym działaniem studentów.

Sposoby oceniania	
Ocenianie kształtujące	
F1	Krótki test z samooceną studentów.
F2	Krótki sprawdzian pozwalający ocenić stan wiedzy z zakresu obowiązującego na zajęciach laboratoryjnych
F3	Analiza sprawozdań
Ocenianie podsumowujące	
P1	Egzamin pisemny materiału wykładowego (60% oceny)
P2	Sprawdzian z zakresu materiału laboratorium (30%)
P3	Ocena sprawozdań z laboratorium (10% oceny)

Obciążenie pracą studenta	
Forma aktywności	Srednia liczba godzin na realizowanie aktywności
(Godziny kontaktowe z wykładowcą, realizowane w formie zajęć dydaktycznych – łączna liczba godzin w semestrze)	27
(Godziny kontaktowe z wykładowcą realizowane w formie np. konsultacji – łączna liczba godzin w semestrze)	3
(Przygotowanie się do laboratorium – łączna liczba godzin w semestrze)	35
Przygotowanie się do sprawdzianów i testów	35
Suma	100
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	4

Literatura podstawowa i uzupełniająca	
1	Lutek K.: Obrabiarki I. Budowa i eksploatacja obrabiarek ogólnego przeznaczenia. Wydawnictwa Uczelniane, Lublin 1998.
2	Lutek K.: Obrabiarki II. Do gwintów i uzębień. Wydawnictwa Uczelniane, Lublin

	1999.
3	Honczarenko J.: Obrabiarki sterowane numerycznie. WNT Warszawa 2008.
4	Wrotny L. T.: Kinematyka i dynamika maszyn technologicznych i robotów przemysłowych, Oficyna Wydawnicza PW, Warszawa, 1996.

Macierz efektów kształcenia						
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu kształcenia do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)		Cele przedmiotu	Treści programowe	Metody i środki dydaktyczne	Sposoby oceniania
EK1	MBM1A_W15 MBM1A_W18	+++ ++	C1	W1-W3, W5-W7, L2-L3	1, 2	F1, P1
EK2	MBM1A_W15 MBM1A_W12	+++ +	C2	W1-W2, W7-W8, L3-L5	1, 2	F1, P1
EK3	MBM1A_W15 MBM1A_W18	++ +++	C3	W4-W8, L3-L5	1, 2	F1, P1
EK4	MBM1A_U02 MBM1A_U27 MBM1A_U28	+++ ++ +++	C1, C2	W3-W4, L2-L5	3, 4	F2, F3, P2
EK5	MBM1A_U13 MBM1A_U16 MBM1A_U19 MBM1A_U28	+ + ++ +++	C3	W6-W9, L3-L5	3, 4	F2, F3, P2
EK6	MBM1A_K03	+++	C1, C2, C3	W1-W9	1, 2, 3, 4	F1

Formy oceny - szczegóły						
	Na ocenę 2 (ndst)	Na ocenę 3 (dst)	Na ocenę 3+ (dst+)	Na ocenę 4 (db)	Na ocenę 4+ (db+)	Na ocenę 5 (bdb)
EK1	Nie rozpoznaje obrabiarek do obróbki ubytkowej	Zna budowę obrabiarek konwencjonalnych	Zna budowę obrabiarek konwencjonalnych oraz zastosowanie oprzyrządowania specjalnego	Zna budowę obrabiarek konwencjonalnych, zastosowanie oprzyrządowania specjalnego oraz odpowiednie zależności kinematyczne	Zna budowę obrabiarek konwencjonalnych i sterowanych numerycznie, zastosowanie oprzyrządowania specjalnego oraz odpowiednie zależności kinematyczne	Zna budowę obrabiarek konwencjonalnych i sterowanych numerycznie, zastosowanie oprzyrządowania specjalnego, odpowiednie zależności kinematyczne, strukturę programu sterującego oraz metody programowania
EK2	Nie zna oprzyrządowania specjalnego	Zna zastosowanie oprzyrządowania specjalnego stosowanego	Zna budowę oraz zastosowanie oprzyrządowania specjalnego	Zna budowę, zastosowanie oprzyrządowania specjalnego stosowanego	Zna budowę, zastosowanie oprzyrządowania specjalnego stosowanego	Zna budowę, zastosowanie oprzyrządowania specjalnego stosowanego

		na obrabiarkach konwencjonalnych	stosowanego na obrabiarkach konwencjonalnych	na obrabiarkach konwencjonalnych oraz zależności kinematyczne	na obrabiarkach konwencjonalnych oraz zależności kinematyczne, zna oprzyrządowanie stosowane na obrabiarkach sterowanych numerycznie	na obrabiarkach konwencjonalnych oraz zależności kinematyczne, zna oprzyrządowanie stosowane na obrabiarkach sterowanych numerycznie oraz jego zasadę działania
EK3	Nie wie nic o kierunkach rozwoju obrabia-rek do obróbki ubytkowej	Zna podstawowe kierunki rozwoju obrabiarek	Zna kierunki rozwoju w zakresie budowy modułowej	Zna kierunki rozwoju w zakresie budowy modułowej oraz układów sterowania	Zna kierunki rozwoju w zakresie budowy modułowej, układów sterowania oraz oprzyrządowania specjalnego	Zna kierunki rozwoju w zakresie budowy modułowej, układów sterowania, oprzyrządowania specjalnego oraz metod programowania
EK4	Nie potrafi analizować dokumentacji techniczno-ruchowej	Potrafi analizować dokumentację z zakresu budowy obrabiarek	Potrafi analizować dokumentację z zakresu budowy i kinematyki obrabiarek	Potrafi analizować dokumentację z za-kresu budowy i kinematyki obrabiarek oraz analizować cechy techniczno-ruchowe	Potrafi analizować dokumentację z za-kresu budowy i kinematyki obrabiarek, analizować cechy techniczno-ruchowe oraz przeprowadzić odpowiednie obliczenia zależności kinematycznych	Potrafi analizować dokumentację z za-kresu budowy i kinematyki obrabiarek, analizować cechy techniczno-ruchowe, przeprowadzić odpowiednie obliczenia zależności kinematycznych oraz wyprowadzać wzory użytkowe
EK5	Nie potrafi obsługiwać obrabiarek CNC	Potrafi wykonać czynności podstawowe	Potrafi wykonać czynności podstawowe oraz uzbroić magazyn narzędziowy	Potrafi wykonać czynności podstawowe, uzbroić magazyn narzędziowy, oraz zmierzyć wartości korekcyjne narzędzi	Potrafi wykonać czynności podstawowe, uzbroić magazyn narzędziowy, zmierzyć wartości korekcyjne narzędzi oraz punkt zerowy	Potrafi wykonać czynności podstawowe, uzbroić magazyn narzędziowy, zmierzyć wartości korekcyjne narzędzi oraz punkt zerowy, wykalibrować sondę narzędziową
EK6	Nie rozumie potrzeby	Rozumie potrzebę	Rozumie potrzebę	Rozumie potrzebę	Rozumie potrzebę	Rozumie potrzebę

	ciągłego kształcenia	ciągłego kształcenia się	ciągłego kształcenia i doksztalca się	ciągłego kształcenia, doksztalca się i zachęca innym	ciągłego kształcenia, doksztalca się i pomaga innym	ciągle-go kształcenia, doksztalca się, pomaga innym, bierze czynny udział w organizowaniu kursów doksztalcających

Autor programu:	Dr inż. Leszek Semotiuk
Adres e-mail:	l.semotiuk@pollub.pl
Jednostka organizacyjna:	Instytut Nauk Technicznych i Lotnictwa

